

CZU: 342.98:35.08(478)

ALEȘII POPORULUI ÎN SISTEMUL FUNCȚIONARILOR PUBLICI AI STATULUI

Gheorghe COSTACHI,
doctor habilitat în drept, profesor universitar,
Victor DONOS,
Programist Consilier (IT Advisor)

REZUMAT

Articolul este consacrat studierii categoriei aleșilor poporului în cadrul sistemului de funcționari publici ai statului. Pornind de la noțiunile de funcție publică, funcționar public, funcție de demnitate publică și persoană ce deține o funcție de demnitate publică, se încearcă o delimitare clară a demnitarilor publici de funcționarii publici, precum și a demnitarilor aleși de cei numiți.

Cuvinte-cheie: funcție publică, funcționar public, funcție de demnitate publică, demnitar, demnitar ales, demnitar numit, ales local, ales național.

OFFICIALS ELECTED BY THE PEOPLE IN THE STATE PUBLIC FUNCTIONAL SYSTEM

Gheorghe COSTACHI,
Candidate of Legal Sciences, professor
Victor DONOS,
Program Adviser (IT Advisor)

SUMMARY

The article is devoted to studying the category of elected people within the system of civil servants of the state. Starting from the notions of public function, civil servant, public dignity and person holding a public dignity function, it is realizing a clear delimitation of public officials from civil servants, as well as dignitaries elected by the appointed dignitaries.

Keywords: public function, civil servant, public dignitary, dignitary, elected dignitary, appointed dignitary, local elected, national elected.

Introducere. Unul dintre elementele fundamentale ale statului este *puterea publică*, chemată să diferențeze și să particularizeze statul ca formă de organizare socială de orice altă formă de grupare a oamenilor în societate. Prin exercitarea puterii publice, statul impune propria sa voință persoanelor aflate pe teritoriul său, chiar și împotriva voinței acestora. De asemenea, prin instituțiile sale, statul impune respectarea normelor juridice nu doar în raportul indivizilor cu acesta, ci și între indivizi ca participanți la diversele raporturi juridice.

Pornind de la faptul că statul este o entitate abstractă, nefiind reglementată la nivel instituțional, acesta acționează în raporturile cu persoanele aflate pe teritoriul său sau față de care are drepturi și

obligații prin intermediul unei categorii speciale de persoane, apte să pună în mișcare puterea publică [4, p. 1]. Această categorie de persoane sunt *funcționarii publici*.

Complexitatea sistemului administrației publice a determinat existența mai multor categorii de funcționari publici, unii chiar cu un statut distinct, cunoașterea cărora permite o înțelegere mai bună a mecanismului administrativ al statului și, la nevoie, identificarea subiecților responsabili de activitatea acestuia și rezultatele obținute.

În acest sens, este de precizat că în ciuda percepției quasi-generale care consideră că funcționarii publici reprezintă o categorie privilegiate de persoane din cadrul unei societăți, în realitate, aceștia nu numai că nu se bucură de pri-

vilegii, ci, dimpotrivă, sunt supuși unei responsabilități crescute față de restul categoriilor sociale [4, p. 1].

Sub aspect teoretic, o problemă importantă care a fost ridicată în literatura de specialitate s-a referit la necesitatea identificării în cadrul tagmei funcționarilor publici a calității de *ales* (al poporului) / *demnitar ales*, dată fiind confuzia des făcută între aceștia, pe de o parte, și alte categorii de persoane care dețin funcții publice sau de demnitate publică în administrația locală și centrală, pe de altă parte. Sunt situații în care *aleșii* sunt asimilați salariaților ori funcționarilor publici în sens restrâns sau sunt confundați cu persoane ce beneficiază de prerogative de putere publică desemnate de organe colegiale în cadrul

serviciilor publice locale sau de interes național [7, p. 15]. Prin urmare, a apărut necesitatea de a înlătura confuziile, de a identifica subiecții ce fac parte din categoria *aleșilor* și de a scoate în evidență principalele trăsături ce îi individualizează.

Scopul studiului. În cele ce urmează ne propunem să reflectăm asupra categoriei aleșilor poporului, în vederea identificării acestora în sistemul funcționarilor publici și elucidării unor particularități ale statutului lor juridic. În vederea realizării acestui scop considerăm necesar de a porni de la însăși noțiunea de funcție publică și funcționar public, funcție de demnitate publică și demnitar public, precum și categoriile acestora.

Rezultate obținute și discuții. În literatura de specialitate românească, *funcția publică* a fost definită ca „o situație juridică, predeterminată normativ, constituită dintr-un complex de drepturi și obligații prin a căror realizare se înfăptuiește în mod specific competența unui organ de stat, exercitându-se puterea publică în conformitate cu atribuțiile ce revin autorității respective” [8, p. 77].

Alt autor arată că prin *funcție publică* vom înțelege situația juridică ce constă în „ansamblul drepturilor și obligațiilor care formează conținutul juridic complex dintre persoana fizică respectivă și organul care l-a investit” [1, p. 561] sau „complexul drepturilor și obligațiilor de interes general stabilite potrivit legii în scopul realizării competenței unei autorități publice sau instituții publice de către persoanele legal investite” [5, p. 413].

Important este de specificat că *funcția publică* are un caracter obligatoriu, prin îndatorirea exercitării drepturilor și cea de îndeplinire a obligațiilor care-i alcătuiesc conținutul, în sensul că ea nu este o facultate sau o posibilitate, de genul dreptului subiectiv con-

ferit persoanelor fizice sau juridice și față de care există latitudinea de a intra sau nu, după voință, în raporturi juridice conform interesului propriu [8, p. 92]. De aici, funcția publică poate fi definită atât din punct de vedere obiectiv, cât și subiectiv. În primul caz, funcția publică este o situație juridică predeterminată statutar, iar în cel de-al doilea, ca ansamblu de atribuții și responsabilități întrucât responsabilitatea este subiectivă, aparținând întotdeauna unei persoane determinate [4, p. 14].

La nivel normativ, *Legea Republicii Moldova cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public* nr. 158/2008 [2], definește noțiunile analizate (în art. 2) după cum urmează:

- *funcție publică* – ansamblul atribuțiilor și obligațiilor stabilite în temeiul legii în scopul realizării prerogativelor de putere publică;

- *funcționar public* – persoană fizică numită, în condițiile prezentei legi, într-o funcție publică.

Dincolo de aceasta, aceeași lege definește și o altă noțiune relevantă pentru cercetarea noastră, precum este cea de *funcție de demnitate publică* – care presupune „funcția publică ce se ocupă prin mandat obținut direct în urma alegerilor organizate sau, indirect, prin numire în condițiile legii”.

Pornind de la aceste momente și ținând cont de faptul că statutul persoanelor ce dețin funcții de demnitate publică este reglementat printr-un act legislativ distinct – *Legea cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică* nr. 190/2010 [3], putem deduce că în Republica Moldova există două categorii distincte de funcții publice: *funcții publice* și *funcții de demnitate publică*.

Tipologia funcțiilor publice. Pentru o înțelegere mai clară a acestor două categorii de funcții publice, considerăm important a trece succint în revistă tipologia acestora.

1. *Funcțiile publice.* Potrivit art. 7 din *Legea nr. 158/2008* [2] citată, „conform nivelului atribuțiilor titularului, funcțiile publice se clasifică în următoarele categorii:

a) funcții publice de conducere de nivel superior;

b) funcții publice de conducere;

c) funcții publice de execuție.”

Practic, o asemenea clasificare este expusă/analizată și în doctrina de specialitate, în care se precizează că criteriul ce stă la baza identificării acestor categorii este nivelul atribuțiilor [4, p. 16]. Dincolo de aceasta, doctrina operează și cu alte clasificări, care prezintă o anumită importanță.

Astfel, în funcție de *natura juridică a autorității în care se regăsește* se disting [4, p. 15]:

- *funcții publice de stat* – funcții stabilite de lege în cadrul ministerelor, organelor de specialitate ale administrației publice centrale și în cadrul autorităților administrative autonome;

- *funcții publice teritoriale* – funcții stabilite de lege în cadrul instituției prefectului, serviciilor publice deconcentrate ale ministerelor și ale celorlalte organe deconcentrate ale ministerelor și ale celorlalte organe ale administrației publice centrale din unitățile administrativ-teritoriale;

- *funcții publice locale* – funcții stabilite de lege în cadrul aparatului propriu al autorităților administrației publice locale și al instituțiilor publice subordonate acestora.

După *sursa legislativă* sunt identificate: funcții prevăzute numai în Constituție (funcțiile de demnitate publică și anumite funcții eligibile); funcții prevăzute în *Legea-cadru* și funcții prevăzute în statute speciale, stabilite în anumite sectoare ori pentru anumite organe.

După *modul de desemnare* a titularilor sunt identificate: funcții care presupun numirea titularilor, funcții

care presupun repartizarea titularilor și funcții care presupun alegerea titularilor (de către popor, parlament, consilii locale, de diverse adunări sau consilii de conducere etc.).

După *regimul juridic* aplicabil, se disting [4, p. 20]:

- funcții cărora li se aplică un regim de drept public, axat pe competiție politică (parlamentari, miniștri, secretari de stat, aleși locali);

- funcții cărora li se aplică regimul dreptului comun, prin care se înțelege regimul stabilit prin Legea-cadru pentru funcționarii publici;

- funcții cărora li se aplică regimuri statutare speciale, potrivit Statutului – magistrați, cadre active ale armatei, polițiști etc.

După cum se poate observa, în clasificările expuse sunt incluși atât funcționarii publici, cât și funcționarii care dețin funcții de demnitate publică. În cele ce urmează însă ne propunem să reflectăm în exclusivitate asupra categoriilor de funcționari ce dețin funcții de demnitate publică, denumiți legal (în art. 2 alin. (3) din Legea nr. 190/2010 [3]) – *demnitari*.

II. *Funcțiile de demnitate publică*. Reamintim că în clasificarea funcțiilor publice după modul de dobândire a atribuțiilor au fost identificate două mari categorii: *funcții publice statutare*, reglementate de Legea-cadru în domeniu (în cazul nostru Legea nr. 158/2008 [2]) și *funcții publice lato sensu* (funcții de demnitate publică), adică un ansamblu de atribuții și responsabilități care sunt dobândite fie prin alegeri universale, la nivel național ori la nivel local, fie prin numire pe criterii pur politice [4, p. 21].

Înainte de a ne referi nemijlocit la categoriile de funcții de demnitate publică, considerăm necesar a reflecta succint asupra esenței și particularităților acestor funcții, specificate în legislație și identificate în literatura de specialitate.

Astfel, potrivit art. 2 din Legea nr. 190/2010 [3]: „(1) Funcțiile de demnitate publică se instituie în temeiul actelor emise de Parlament, de Președintele Republicii Moldova și de Guvern, în limitele competenței lor, stabilite de Constituție și de alte legi. (2) Funcția de demnitate publică este o funcție publică ce se ocupă prin mandat obținut direct, în urma alegerilor, sau indirect, prin numire în condițiile legii. (3) Demnitarii sunt persoane care exercită funcții de demnitate publică în temeiul Constituției, al prezentei legi și al altor acte legislative.”

În doctrină la acest capitol, de asemenea, se menționează că *funcția de demnitate publică* este acea funcție publică care se ocupă prin mandat direct, prin alegeri organizate, sau indirect, prin numire, potrivit legii [6, p. 50].

Intr-o altă opinie, *funcția de demnitate publică* este definită ca o funcție publică ce se exercită fie ca urmare a dobândirii unui mandat în mod direct, în urma alegerilor, prin exercitarea dreptului de vot al cetățenilor, fie indirect prin numire de către cei dintâi [4, p. 26].

De aici, pot fi reținute următoarele caracteristici ale funcției de demnitate publică:

- se dobândește prin alegeri libere sau numire și nu prin concurs, ca în cazul funcției publice *stricto sensu*;

- se exercită pe o perioadă limitată de timp, de regulă, durata exercitării funcției de demnitate publică este egală cu durata unui mandat sau, precum în cazul membrilor Guvernului, poate să depindă de durata mandatului persoanei care a emis actul de numire;

- puterea discreționară a autorității care a emis actul de numire este mai largă decât în cazul funcțiilor publice *stricto sensu* datorită relațiilor de încredere care trebuie să existe între demnitarul public și autorul numirii în funcție;

cu toate acestea, nu este vorba de o putere discreționară absolută, însă oportunitatea emiterii actului de eliberare din funcție poate avea o pondere mai ridicată decât legalitatea, prevalând caracterul politic al actului.

Referindu-ne nemijlocit la clasificarea funcțiilor de demnitate publică, menționăm că în doctrină acestea au fost grupate în două categorii [4, p. 23-24]:

A. *Funcții de demnitate publică de la nivel central* – sunt funcțiile ocupate de: Șeful statului; la nivelul Parlamentului – președinte și vicepreședinte, deputați, președinte și vicepreședinte al comisiei permanente a Parlamentului, președintele fracțiunii parlamentare etc.; la nivelul Guvernului: miniștri; la nivelul altor autorități centrale: președinte, judecător, judecător asistent al Curții Constituționale; președinte, membru al Consiliului Superior al Magistraturii cu activitatea de bază în Inspekția judiciară; președinte, vicepreședinte, judecător al Curții Supreme de Justiție, președinte, vicepreședinte, membru al Curții de Conturi, Avocatul Poporului etc.

B. *Funcții de demnitate publică de nivel local* – primarii și viceprimarii, primarul general și viceprimarul municipiului Chișinău, pretori și vicepretori, președinte, vicepreședinte al raionului etc.

În opinia noastră, mai poate fi identificată o clasificare a funcțiilor de demnitate publică în funcție de modul de desemnare (alegere sau numire) în următoarele categorii:

- *funcții de demnitate publică alese*: șeful statului, deputații, primarii, consilierii locali și raionali.

- *funcții de demnitate publică numite*: toate celelalte funcții.

În mod corespunzător putem conchide că în cadrul categoriei de demnitari publici, putem lesne distinge *demnitari aleși* și *demnitari*

numiți. Demnitarii aleși ocupă în exclusivitate funcții de demnitate publică de factură politică, ceea ce în esență determină și statutul lor juridic.

În continuare, atragem atenția la faptul că în doctrină, este pe larg discutată problema dacă demnitarilor publici sunt funcționari sau nu. Analizând în detalii instituția în discuție, prof. V.I. Prisăcaru precizează că chiar dacă la o primă vedere *funcția de demnitate publică* este o *funcție publică*, totuși există anumite trăsături care exclud această identitate. Bunăoară, funcției de demnitate publică nu-i este proprie una din trăsăturile funcției publice, precum este exercitarea în mod continuu. Astfel, deputații și consilierii își desfășoară activitatea numai în sesiuni (deputați) și ședințe (consilieri), precum și în diferite comisii de specialitate. La fel, statutul funcționarului public presupune continuitatea și stabilitatea în funcție, în timp ce persoana care ocupă o funcție de demnitate publică – deci, o funcție politică – nu întrunește caracteristicile funcționarilor publici de carieră, al căror regim juridic este reglementat distinct de cel al funcționarilor ce ocupă funcții de demnitate publică [6, p. 50-51].

Pornind de la aceste particularități, cercetătorul consideră că persoana fizică care ocupă o funcție de demnitate publică este un *demnitar*, și după cum funcționarii publici sunt de trei categorii, așa și demnitarii se împart în trei categorii, în funcție de competența teritorială pe care le-o dă demnitatea publică pe care o ocupă. Din acest punct de vedere, domnia sa identifică: demnitarii naționali, demnitarii județeni (raionali – e.n.) și demnitarii locali (municipali, orașănești și comunali) [6, p. 52]. Fiecare dintre aceste trei categorii de demnitarii ocupă funcții de demnitate publică diferite, care prin atribuțiile și responsabilitățile lor se deosebesc

unele de altele, fără a lua în considerare faptul că ocuparea acestor funcții de demnitate publică se face prin alegere sau numire.

Pe de altă parte, trebuie precizat că una dintre trăsăturile funcțiilor de demnitate publică – cu unele excepții – constă în faptul că, de regulă, acestea au caracter politic. De aici, funcționarii din această categorie, în trecut, dar și acum sunt considerați *funcționari politici*. Cu alte cuvinte, ocuparea funcțiilor de demnitate publică se face de către persoane cu apartenență politică, fie ca rezultat al alegerilor, fie prin numire, la propunerea partidului (partidelor de guvernământ) [6, p. 53].

De la regula potrivit căreia funcțiile de demnitate publică sunt numite pe criterii politice există și excepții, în sensul că sunt și unele funcții pentru care, prin legile de organizare și funcționare a autorităților publice, se interzice ca membrii acestora, și cu atât mai mult conducerea lor să facă parte din partidele politice [6, p. 54]. Este cazul, de exemplu, al membrilor Curții Supreme de Justiție, al judecătorilor de la Curtea de Apel și judecătorii, al Curții Constituționale etc.

Demnitarii aleși. Dacă e să ne referim în exclusivitate la *demnitarii aleși*, ținem să subliniem că, în prezent, locul ocupat de aceștia în societatea noastră este unul însemnat, de primă importanță, acest lucru datorându-se faptului că ei se bucură de cea mai mare legitimitate dintre toți cei care dețin o funcție de demnitate publică la nivel local sau central, desemnarea lor făcându-se prin vot universal, egal, direct, descret și liber exprimat de către cetățenii ce compun colectivitatea locală, respectiv cea națională. Pe de altă parte, locul lor este determinat și de responsabilitatea ridicată pe care o au, întrucât anume ei sunt cei care gestionează bugetul și patrimoniul unității administrativ-teritoriale,

dispunând de un anumit grad de autonomie, libertate de decizie și de un drept de apreciere în alegerea celor mai bune soluții în scopul satisfacerii interesului local sau, după caz, dispun de dreptul de a reglementa relații sociale primare ce urmăresc realizarea interesului general [7, p. 14]. Nu în ultimul rând, importanța deținerii calității de ales al comunității se poate remarca și prin faptul că, prin intermediul lor, prin mandatul primit, cetățenii controlează principalele instituții prin care se realizează democrația la nivel local și central.

O altă problemă doctrinară este cea a definirii noțiunii de *ales local* și de *ales național* în contextul deselor confuzii ce se fac între diferitele categorii de persoane care își desfășoară activitatea în cadrul autorităților și instituțiilor publice locale și centrale, situații care duc la neclarități cu privire la corecta delimitare a calității pe care fiecare dintre aceste persoane o are în cadrul administrației publice. Spre exemplu, în cadrul instituției primăriei întâlnim atât aleși locali: primarul și viceprimarul, dar și funcționari publici ce ocupă funcții de conducere sau de execuție, precum și salariați, personal contractual ce desfășoară activități auxiliare sau de deservire în cadrul instituției: șoferi, portari, secretare ori consilieri personali ai primarului încadrați cu contract individual de muncă pe durata mandatului acestuia. Același lucru poate fi spus și despre autoritatea supremă legiuitoare.

Drept urmare, pot fi identificate trei categorii de persoane ce îndeplinesc funcții distincte și au roluri diferite în cadrul administrației publice locale și centrale: *salariați*, *funcționari publici* și *aleși* [7, p. 15].

Singurele puncte comune între aceste trei categorii se referă la faptul că, în primul rând, toți prestează o activitate pentru care sunt

remunerați în vederea realizării unui interes public, iar pe de altă parte, toți beneficiază de o serie de drepturi ce formează obiectul normelor dreptului securității sociale, cum ar fi dreptul la concediu pentru incapacitate temporară de muncă, la concediu de maternitate și de creștere a copilului, cu indemnizațiile aferente, dreptul la un program cu durată normală de lucru de 8 ore pe zi, 5 zile pe săptămână, dreptul la concediu de odihnă, dreptul la pensie și la alte beneficii sociale. Dar asemănările se opresc aici [7, p. 16].

Reglementarea atribuțiilor fiecărei categorii în parte, a drepturilor și obligațiilor specifice, precum și cea a răspunderii lor sunt prevăzute de acte normative distincte, care le conturează statutul.

În primul rând, *aleșii locali* și cei *naționali nu pot avea calitatea de salariat*. Salariații sunt supuși unui regim juridic specific stabilit de dispozițiile Codului muncii. Ceea ce îl caracterizează pe salariat este faptul că el se găsește într-un raport juridic de muncă cu angajatorul, raport ce are drept unic izvor contractul individual de muncă. În temeiul acestuia din urmă, persoana fizică, denumită salariat, se obligă să presteze o activitate pentru și sub autoritatea unui angajator, persoană fizică sau juridică, în schimbul unei remunerații, numită salariu.

Pe de altă parte, *aleșii nu pot fi nici funcționari publici* în înțelesul pe care îl dă noțiunii statutul funcționarilor publici reglementat de Legea nr. 158/2008 [2]. Funcționarul public se află într-un raport de funcție sau de serviciu cu autoritatea sau instituția publică unde își desfășoară activitatea, raport ce are drept unic izvor actul administrativ de numire emis de conducătorul autorității sau instituției publice. În același timp, funcționarilor publici le este caracteristică *prerogativa de putere publică*, investire necesară pentru

realizarea unor sarcini executive, care nu se regăsește în cazul personalului contractual, al salariaților, dar nici în cazul aleșilor [7, p. 16-17].

Din ansamblul reglementărilor în vigoare rezultă că persoanele care ocupă funcții alese nu au calitatea de funcționar public și, prin urmare, acestora nu li se aplică prevederile Legii-cadru în domeniu [2], dar nici pe cea de salariat, în cazul lor nefiind incidente dispozițiile Codului muncii.

Definitoriu pentru demnitarii aleși este faptul că aceștia stabilesc cu colectivitatea națională (poporul) sau, după caz, locală un raport, convențional numit *de investiție*, un raport aflat în sfera dreptului public și care are drept unic izvor *mandatul*. Numai în cazul acestor demnitari putem vorbi despre *mandat*, conținutul acestuia fiind stabilit de Constituție, legi și regulamente de organizare și funcționare.

Mandatul nu trebuie confundat cu noțiunea similară din dreptul civil, neavând valoarea unui contract. În dreptul public, mandatul reprezintă o investiție, o împuternicire, o funcție de autoritate dată aleșilor de colectivitatea națională (popor) sau de cea locală pentru a o reprezenta în sfera administrativă, în vederea îndeplinirii activităților curente, în interes public, la nivelul comunei/satului, orașului, raionului sau statului. Mandatul alesului este expres, alegătorii urmând să voteze o listă sau, după caz, un candidat, și general, deoarece nu implică ratificarea de către electorat a actelor îndeplinite în realizarea atribuțiilor. El trebuie să fie fie privit numai ca rezultat al alegerilor generale sau locale [9, p. 42-46].

Nu trebuie uitat că demnitarii aleși sunt obligați, pentru a intra efectiv în exercițiul mandatului lor, să depună un jurământ de credință. Astfel, ei dobândesc calitatea de ales de la data validării

alegerilor, dar își pot îndeplini atribuțiile numai de la data depunerii și consemnării jurământului de credință.

Prin urmare, pentru a avea calitatea de de ales, este necesar să primească „girul” unei colectivități, fie națională (a poporului), pentru aleșii naționali, fie locală, pentru aleșii locali, și nu al unui organ colegial sau unipersonal. Mai mult, împuternicirea primită trebuie dată prin vot în cadrul unui scrutin organizat conform dispozițiilor legale, adică votul trebuie să fie universal, egal, direct, secret și liber exprimat.

În fine, trebuie să subliniem că mandatul de *ales local* constituie o funcție de autoritate publică ce rezultă din alegerile locale, reprezentând colectivitatea pentru realizarea autonomiei locale, în timp ce mandatul de parlamentar (*ales național*) reprezintă o demnitate publică rezultată tot din alegeri, dar în vederea exercitării prin reprezentare a suveranității naționale.

Referințe bibliografice

1. Iorgovan A. *Tratat de drept administrativ*. Vol. I. București: All Beck, 2001.
2. *Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public* nr. 158 din 04.07.2008. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova Nr. 230-232 din 23.12.2008 (actualizată – 26.07.2018).
3. *Legea cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică* nr. 190 din 16.07.2010. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 194-196 din 05.10.2010 (actualizat – 27.07.2018).
4. Mocanu-Suciu A. *Răspunderea funcționarilor publici*. București: C.H. Beck, 2015 (284 p.)
5. Petrescu R.N. *Drept administrativ*. Cluj-Napoca: Cordial Lex, 2001.
6. Prisăcaru V.I. *Funcționarii publici*. București: All Beck, 2004 (496 p.)

7. Pupăzan C.G. *Răspunderea penală a aleșilor*. București: Hamangiu, 2016 (338 p.)

8. Santai I. *Drept administrativ și știința administrației*. Vol. I. Sibiu: Ed. Alma Mater, 2014.

9. Micu V. *Răspunderea parlamentară: teorie și practică*. Chișinău: S.n., 2017. 304 p.

INFORMAȚIE DESPRE
AUTORI:

Gheorghe COSTACHI,
doctor habilitat în drept, profesor
universitar,
cercetător științific principal al
Institutului de Cercetări Juridice
și Politice
tel.: 069125188; e-mail:
costachi70@mail.ru
Victor DONOS,
Programist Consilier (IT
Advisor), Compania 121
Research Ltd. / Switzerland
e-mail: donosvictor@gmail.com

INFORMATION ABOUT THE
AUTHORS:

Gheorghe COSTACHI,
Candidate of Legal Sciences,
professor, Senior scientific
researcher at the Institute of
Legal and Political Studies
tel.: 069125188; e-mail:
costachi70@mail.ru
Victor DONOS,
Program Adviser (IT Advisor), in
121 Research Ltd. / Switzerland
e-mail: donosvictor@gmail.com

CZU 343.32

TRĂSĂTURI ALE PERSONALITĂȚII INFRACTORULUI MERCENAR, CETĂȚEAN AL R. MOLDOVA – STUDIU CAZUISTIC

Radion COJOCARU,

doctor în drept, conferențiar universitar, Academia „Ștefan cel Mare” a
Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova

Igor SOROCEANU,

student în anul IV, Facultatea de DREPT, Academia „Ștefan cel Mare” a
Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova

REZUMAT

Activitatea mercenarilor, incriminată la art. 141 C. pen. al R. Moldova, este una dintre cele mai răspândite infracțiuni care atentează la regulile de ducere a războiului instituite de dreptul internațional umanitar. Practica judiciară ne demonstrează că, în aceste activități infracționale, sunt implicați și cetățeni ai R. Moldova. Acest lucru este determinat de conflictele regionale în derulare din anumite state, precum este și statul vecin Ucraina.

Studierea trăsăturilor personalității infractorului este o premisă indispensabilă pentru prevenirea eficientă a fenomenelor criminale, printre care se înscrie și activitatea mercenarilor. Acest lucru ne-a determinat ca în prezentul studiu să analizăm unele determinante biopsihosociale ale personalității infractorului mercenar, cu referință specială la cetățenii R. Moldova implicați în asemenea practici criminale.

Cuvinte-cheie: personalitatea infractorului; mercenar; activitatea mercenarilor; război; conflict militar.

CARACTÉRISTIQUES DE LA PERSONNALITÉ DU CITOYEN MERCENAIRE DÉLINQUANT DE LA RÉPUBLIQUE DE MOLDOVA - ÉTUDE DE CAS

RÉSUMÉ

L'activité des mercenaires, incriminée à l'art. 141 C. pénal de la République de Moldova, est l'une des infractions les plus répandues contre les règles de mener la guerre imposées par le droit international humanitaire. La pratique judiciaire nous montre que les citoyens moldaves sont également impliqués dans ces activités criminelles. Cela est dû aux conflits régionaux qui se déroulent dans certains pays, tels que l'Ukraine voisine.

L'étude des traits de la personnalité du délinquant est une condition indispensable à la prévention efficace des phénomènes criminels, y compris l'activité des mercenaires. Cela nous a amenés à analyser dans la présente étude certains déterminants biopsychosociaux de la personnalité du délinquant mercenaire, en faisant particulièrement référence aux citoyens moldaves impliqués dans de telles pratiques criminelles.

Mots-clés: personnalité du délinquant; mercenaire; le travail des mercenaires; guerre; conflit militaire.

Introducere. La etapa actuală, infracțiunile de război reprezintă unele dintre pericolele principale cu care se confruntă omenirea. Omul politic și disidentul român, Dumitru Mazilu, remarcă că conceptul „pace” include înțelegerea stării de pace ca

un drept fundamental al omului, care ține seama de învățămintele trecutului, de complexitatea gravă a pericolelor prezentului și dă expresie încrederii în capacitatea popoarelor de a determina realizarea aspirațiilor lor vitale. Acest concept implică eliminarea forței